

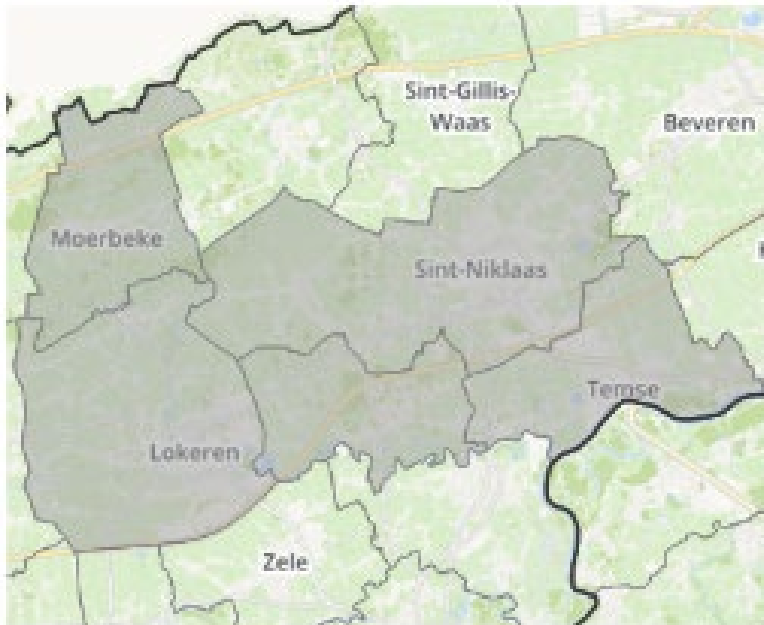
Omgevingsanalyse 2022

Eerstelijnszone Waasland Zuid - West

Inleiding

Een korte voorstelling van de ELZ

Eerstelijnszone Waasland Zuid - west (ELZ Waasland ZW) bestaat uit stedelijke gebieden van met centrumstad Sint-Niklaas en de stad Lokeren alsook landelijke gebieden zoals in de gemeenten Waasmunster en Moerbeke. Hoewel Temse officieel een gemeente is, heeft deze een meer stedelijk karakter. ELZ Waasland ZW bevindt zich in het Noordoosten van de provincie Oost-Vlaanderen en heeft een grens met Nederland in de gemeente Moerbeke.

Het doel van de omgevingsanalyse

De omgevingsanalyse vormt de basis voor het beleids- en actieplan. De verworven inzichten fungeren als vertrekpunt om zo acties te ontwikkelen die inspelen op de sterktes en noden van onze ELZ.

Een beschrijving van de methoden

De omgevingsanalyse is grotendeels gebaseerd op het "Rapport kerncijfers voor Eerstelijnszones" van provincies.incijfers.be en de "gemeente-en stadsmonitor" van gemeentestadsmonitor.vlaanderen.be en de IMA-AIM atlas. Op basis van deze cijfergegevens werden tendensen en knelpunten geïdentificeerd. Voor het kwalitatief luik werden verschillende groepen bevroegd over hun noden en wensen. Zo gaf de zorggraad van de eerstelijnszone de nodige feedback over de cijfers van het kwantitatief onderzoek.

Voor de opmaak van deze analyse werd gebruik gemaakt van het DESTEP-model. DESTEP is de afkorting van volgende zes factoren: demografische, economische, sociaal-culturele, technologische, ecologische en politiek-juridische ontwikkelingen. In wat volgt bespreken we elk van deze domeinen. Bij de sociaal en culturele ontwikkelingen gaat onze aandacht voornamelijk uit naar gezondheid en welzijnsontwikkelingen. We hebben er voor gekozen om in de omgevingsanalyse te focussen op opmerkelijke resultaten of trends die we binnen het werkingsgebied waarnemen. Zo ook, hebben we indien er weinig of geen verschil was tussen de resultaten van de verschillende gemeentes, er voor gekozen om enkel de gemiddelde waarden voor het hele werkingsgebied weer te geven. Alle cijfers en uitgebreide analyses zijn echter wel raadpleegbaar in de uitgebreide omgevingsanalyse. Voor een aantal thema's zoals familiaal geweld en medicatiegebruik in het zorgaanbod, hebben we geen recente cijfers kunnen vinden, waardoor we deze thema's niet hebben kunnen opgenomen hebben in onze analyse. We sluiten af met een overschouwende conclusie waarin de belangrijkste resultaten worden samengevat.

Inhoud

Inleiding.....	1
1 Demografische ontwikkelingen.....	3
1.1 Bevolking naar bevolkingsdichtheid, leeftijdsgroep en herkomst	3
1.2 Huishoudtypes.....	4
2 Economische ontwikkelingen	4
2.1 Socio-economische positie inwoners op beroeps actieve leeftijd	4
2.2 Betalingsmoeilijkheden	5
2.2.1 HUISHOUDENS MET BEPERKTE FINANCIËLE MIDDELEN	5
3 Sociaal culturele ontwikkelingen.....	6
3.1 Burgers met kwetsbare gezondheidstoestand.....	6
3.2 Preventieve gezondheidszorg	6
3.3 Zorgaanbod.....	7
3.4 Welzijn	8
3.5 Buurten.....	9
4 Technologische ontwikkelingen	10
5 Ecologische ontwikkelingen	10
6 Politiek-juridische ontwikkelingen	11
7. Besluit.....	11
8. Begrippenlijst.....	12

1 Demografische ontwikkelingen

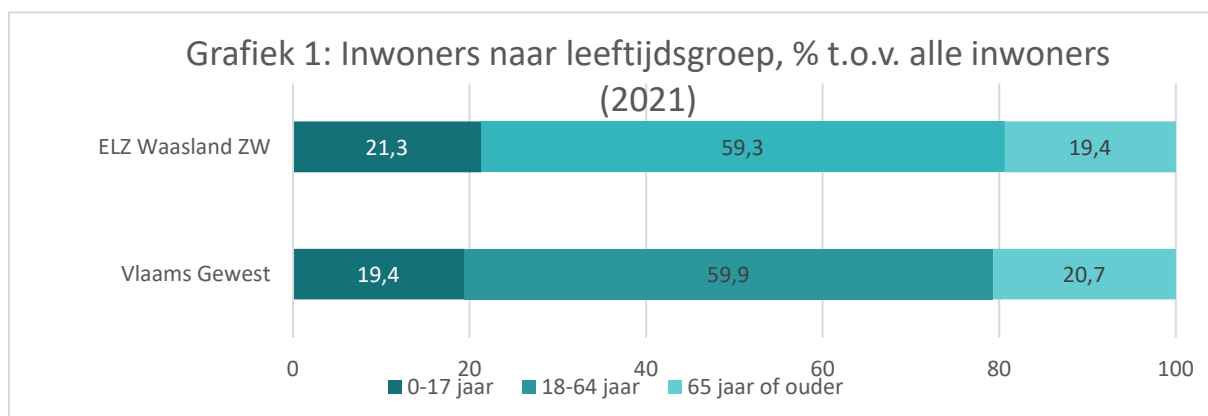
1.1 Bevolking naar bevolkingsdichtheid, leeftijdsgroep en herkomst

Tabel 1: bevolking en bevolkingsdichtheid

	Totale bevolking [aantal]	Bevolkingsdichtheid [per km ²]
Lokeren	42148	618
Moerbeke	6613	174
Sint-Niklaas	80117	952
Temse	30330	756
Waasmunster	10916	338
Waasland ZW	170124	648
Vlaams Gewest	6666912	489

Bron: Rijksregister provincies.incijfers.be

De **bevolkingsdichtheid** bedraagt voor het totaal van de ELZ **648** inwoners per km². Dit is **hoger dan** de bevolkingsdichtheid van het **Vlaams Gewest**. Uit deze cijfers blijkt het verstedelijkt karakter van Sint-Niklaas, Temse en Lokeren.

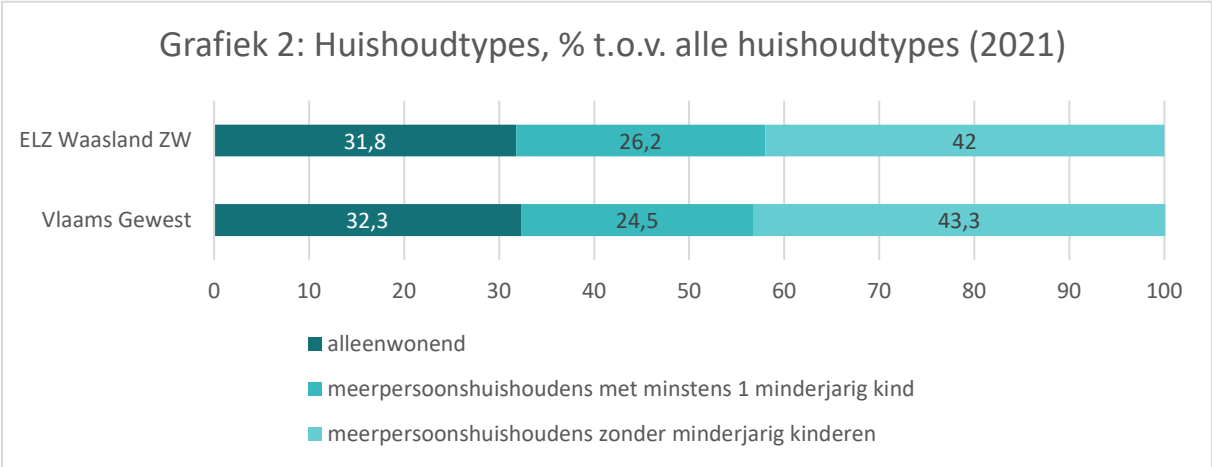

Bron: Rijksregister provincies.incijfers.be

In vergelijking met het **Vlaams Gewest** heeft de **ELZ Waasland ZW** een **groter** aandeel jongeren (0-19 jaar) ten opzichte van de bevolking op beroep actieve leeftijd (20 – 65 jaar). Hierdoor is er in de regio een **hogere groene druk dan gemiddeld in Vlaanderen**.

In vergelijking met het **Vlaams Gewest** is er in **ELZ Waasland ZW** een **gelijkaardig** aandeel mensen met een andere dan de Belgische nationaliteit (respectievelijk **9,5%** en **9,7%**) en een **groter** aandeel mensen met een niet-Belgische herkomst (respectievelijk **26,9%** en **23,9%**). Hierbij zien we de trend dat in de **Lokeren, Sint-Niklaas en in Temse het aantal personen met een niet EU-herkomst beduidend hoger is dan het Vlaamse gemiddelde**.

1.2 Huishoudtypes

Bron: *Rijksregister provincies.incijfers.be*

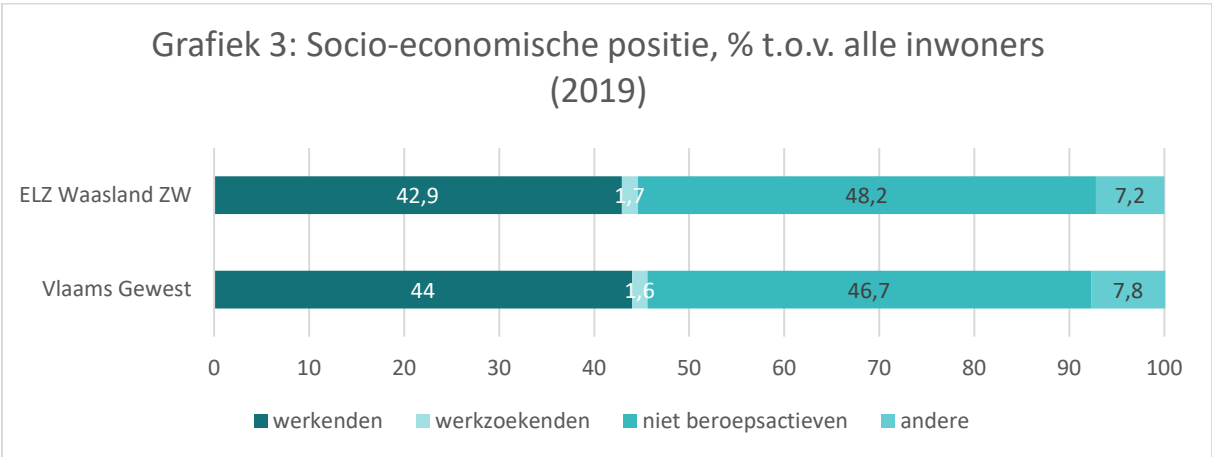
Uit analyse van de verschillende huishoudtypes binnen ELZ Waasland ZW blijkt dat deze rond het Vlaamse **gemiddelde** zitten.

2 Economische ontwikkelingen

2.1 Socio-economische positie inwoners op beroeps actieve leeftijd

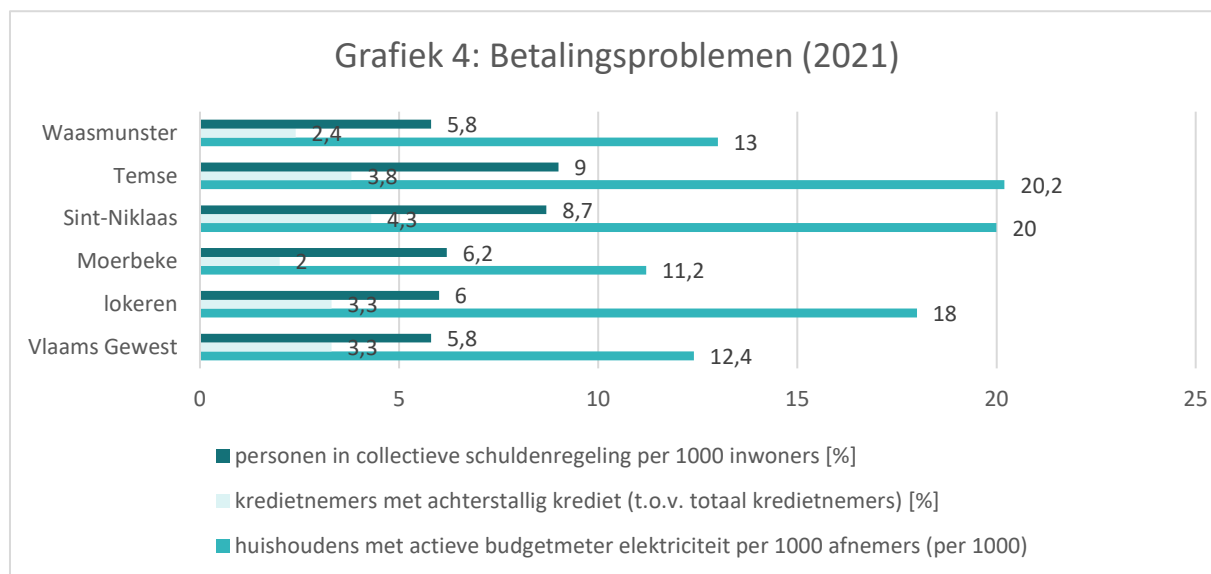
Bron: *Rijksregister provincies.incijfers.be*

In vergelijking met het **Vlaams Gewest** is er in de **ELZ Waasland ZW** een **kleiner** aandeel werkenden, een **ongeveer even groot**aandeel werkzoekenden, een iets **groter** aandeel niet-beroepsactieven en een **kleiner** aandeel 'anderen'.

2.2 Betalingsmoeilijkheden

2.2.1 HUISHOUDENS MET BEPERKTE FINANCIËLE MIDDELEN

Bron: Rijksregister provincies.incijfers.be

Mensen met beperkte financiële middelen hebben vaak te kampen met betalingsproblemen. In Lokeren, Sint-Niklaas en Temse zien we dat er significant meer **huishoudens een actieve budgetmeter voor elektriciteit** bezitten en significant meer huishoudens in **collectieve schuldenregeling** zitten dan het Vlaamse gemiddelde. Dit is echter niet van toepassing voor de gemeentes Moerbeke en Waasmunster, het aantal huishoudens met een budget meter voor elektriciteit en het aantal huishoudens in collectieve schuldenbemiddeling is rond het Vlaams gemiddelde.

Het aantal kredietnemers met een achterstallig krediet is in het werkingsgebied van **ELZ Waasland ZW** ongeveer gelijk aan het Vlaamse gemiddelde.

2.2.2 VERHOOGDE TEGEMOETKOMING

19,8% van de kinderen en jongeren (0-24 jaar) in de **ELZ Waasland ZW** heeft een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Dit betekent dat dit kinderen en jongeren zijn die opgroeien in een gezin met een laag inkomen. Het aandeel in **ELZ Waasland ZW** is **hoger** dan gemiddeld genomen in het **Vlaams Gewest (15,4%)**.

13,2% van de bevolking van 25-64 jaar in **ELZ Waasland ZW** heeft een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Dit aandeel is **hoger** dan gemiddeld genomen in het **Vlaams Gewest (11,1%)**.

Tot slot ontvangt **4,3%** van de ouderen (65+) een inkomensgarantie voor ouderen. Dit aandeel is **hoger** dan gemiddeld genomen in het **Vlaams Gewest (3,7%)**.

Bron: Provincie in cijfers – Rapport Eerstelijnszone Waasland Zuid – West

3 Sociaal culturele ontwikkelingen

Bij de sociaal en culturele ontwikkelingen gaat onze aandacht voornamelijk uit naar indicatoren rond gezondheidstoestand, preventieve gezondheidszorg en zorgaanbod omdat de eerstelijnszone voornamelijk binnen die sectoren projecten uitwerkt. Ook besteden we nog aandacht aan indicatoren rond welzijn en zorg voor ouderen, sociaal weefsel in buurten en kwetsbaarheid van kinderen en jongeren.

3.1 Burgers met kwetsbare gezondheidstoestand

Tabel 2: burgers met kwetsbare gezondheidstoestand

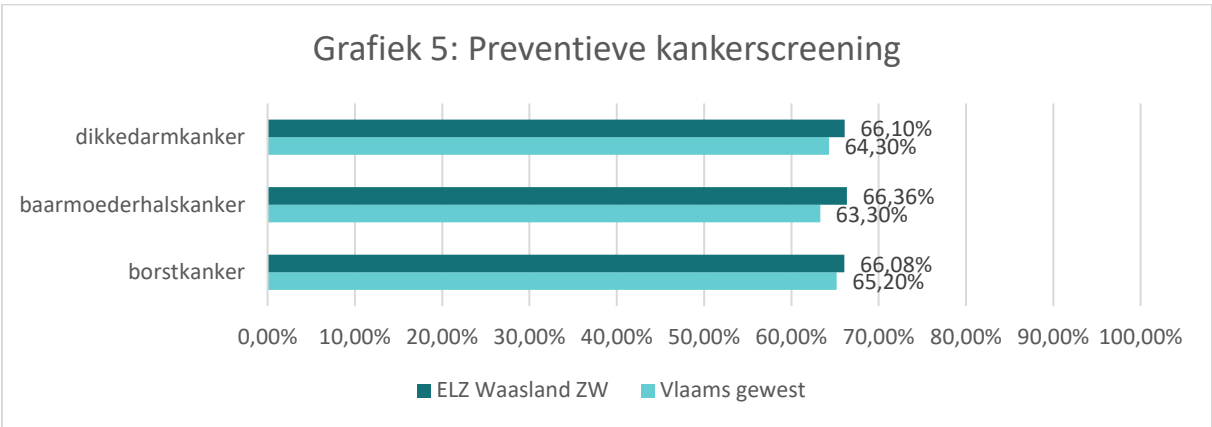
	Statuut chronische aandoeningen personen in de ziekteverzekering) [%] [2018]	Prevalentie diabetes per 1.000 personen in de de ziekteverzekering [%o] [2018]	Gemiddelde BEL-score gezinszorg 65+ [bel_score] [2020]	Erkend door DG personen met een handicap (t.o.v. inwoners 18+) [per 1.000] [2022]
Lokeren	10,80%	57	27	64,15
Moerbeke	9,60%	50	28,3	56,03
Sint-Niklaas	11,40%	60	31,3	63,99
Temse	10,40%	57	34,2	55,86
Waasmunster	10,90%	50	34,3	48,32
Waasland ZW	11,00%	58	-	61,21
Vlaams Gewest	11,30%	56	28,3	62,25

Bron: InterMutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be

We zien dat het aantal personen met in **chronische aandoening** woonachtig binnen het werkingsgebied van ELZ Waasland ZW, **bijna overal iets lager** ligt als het **Vlaamse gemiddelde**. De **prevalentie van diabetes** en **personen met een erkende handicap** liggen hoger in de meer verstedelijkte regio's. Verklaring Bel score.

3.2 Preventieve gezondheidszorg

3.2.1 PREVENTIEVE SCREENING OP BORST-, BAARMOEDERHALS EN DIKKE DARMKANKER

Bron: InterMutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be

Het aantal personen woonachtig in ELZ Waasland dat zich op de gepaste tijdstippen laat **screenen voor borst-, baarmoederhals en dikke darmkanker**, ligt net boven het Vlaamse gemiddelde.

In 2019 is er **voor 83% van de bevolking een globaal medisch dossier** opgemaakt bij de huisarts. Dit is gelijkaardig aan het gemiddelde van het Vlaamse gewest dat 83,9% bedraagt.

Meer burgers brengen **jaarlijks een bezoek aan hun huisarts (83,4%)** ten opzichte van de **jaarlijkse bezoeken aan de tandarts (58,1%)**. Dit is analoog met de cijfers van het Vlaamse gewest die respectievelijk voor de huisarts 81% en voor de tandarts 60,3% zijn.

3.2.2 VACCINATIEGRAAD COVID-19

In ELZ Waasland Zuid-West valt elke gemeente onder de categorie vaccinatiegraad 80-90 % van de totale bevolking gevaccineerd tegen COVID-19 in het basisvaccinatieschema.

(bron: data Vaccinnet, ingelezen op 22/07/22.)

3.2.3 BEZOEK AAN HULPVERLENING

In 2019 is er **voor 83% van de bevolking een globaal medisch dossier** opgemaakt bij de huisarts. Dit is gelijkaardig aan het gemiddelde van het Vlaamse gewest dat 83,9% bedraagt.

Meer burgers bezoeken brengen **jaarlijks een bezoek aan hun huisarts (83%)** ten opzicht van het **jaarlijkse bezoeken aan de tandarts (58%)**. Dit is gelijkaardig met de cijfers van het Vlaamse gewest die respectievelijk voor de huisarts 81% en voor de tandarts 60,3% zijn.

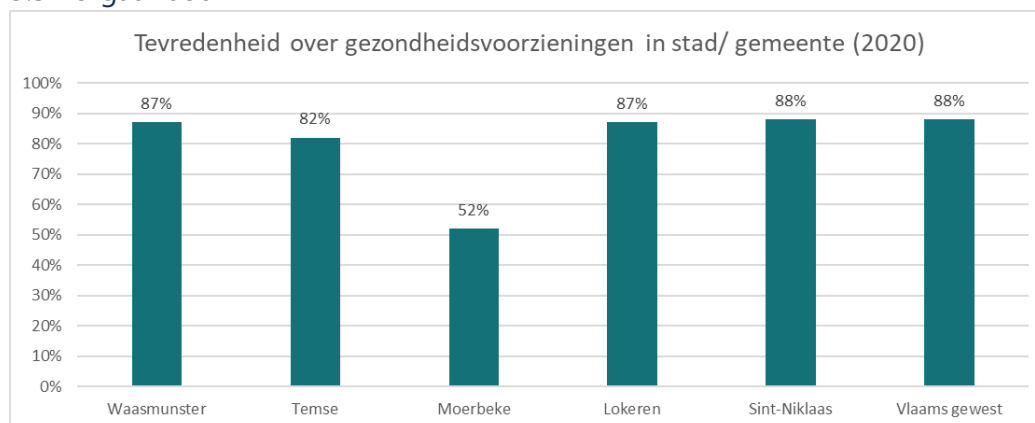
Bron: Provincie in cijfers - IMA-AIM atlas

3.2.4 PERCEPTIE VAN DE BURGER

Op basis van de burgerbevraging van 2020 weten we dat 83% van de bevolking zichzelf gelukkig voelt. Ook voelt 73% zich gezond. Dit is in lijn met de tendensen van het Vlaamse gewest.

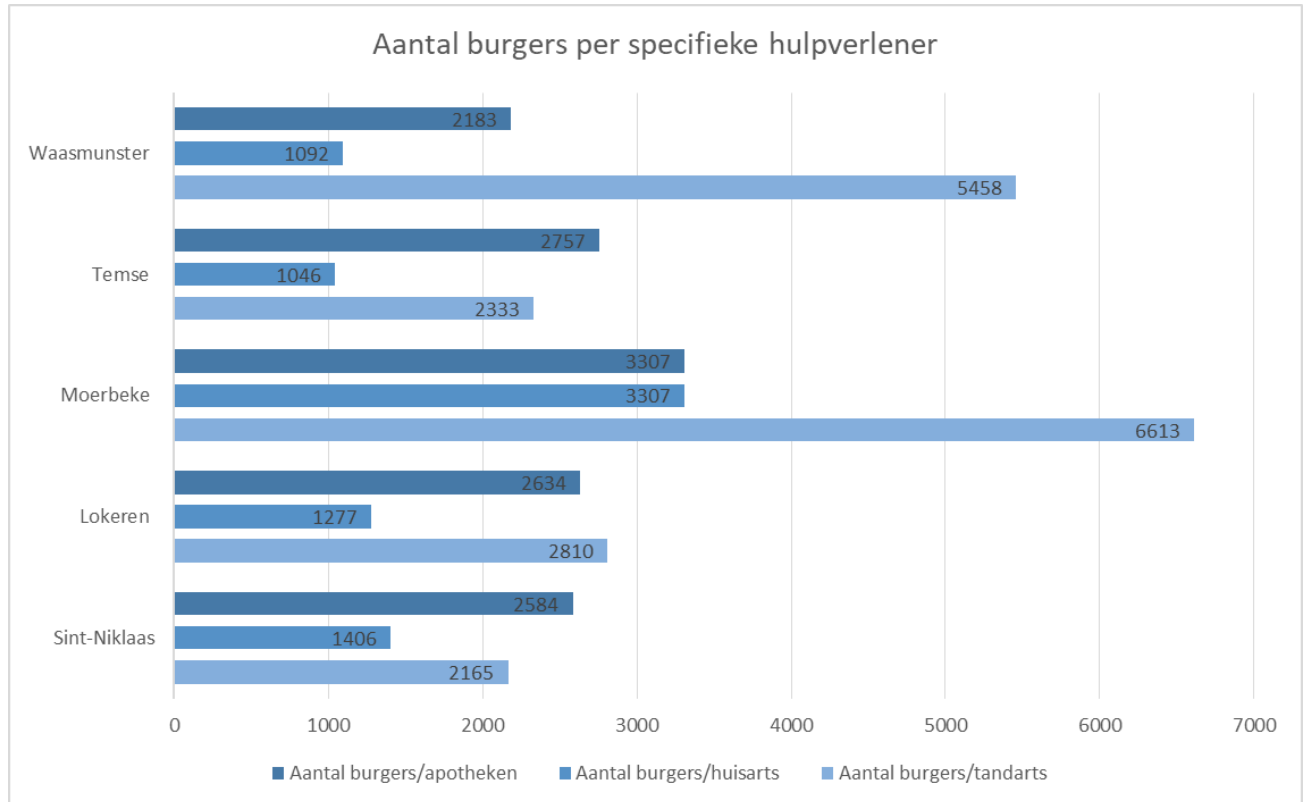
Bron: Burgerbevraging bij gemeente-stadsmonitor (Vlaams agentschap binnenlands bestuur 2020)

3.3 Zorgaanbod

Bron: Gemeente-Stadsmonitor (vlaanderen.be)

Uit de bevraging van de gemeente- stadsmonitor van 2020 blijkt dat de **tevredenheid over de gezondheidsvoorzieningen** in eigen stad of gemeente rond het Vlaamse in ELZ Waasland ZW net onder het gemiddelde. Echter ligt de tevredenheid in Moerbeke beduidend lager. Een deel groot deel valt te verklaren dat de perceptie over **voldoende toegang tot huisartsen in Moerbeke bijzonder laag** ligt, 33 % t.o.v. het Vlaamse gemiddelde van 82%.

De grafiek hierboven geeft aan hoeveel burgers er terecht moeten kunnen per huisarts, apotheek of tandarts. De kanttekening bij deze grafiek is dat we ervanuit gaan dat alle burgers binnen hun gemeentegrenzen blijven om hulpverlening te zoeken. Dit is in de realiteit niet het geval.

Bron: De gegevens van het aantal hulpverleners is verkregen vanuit de verschillende beroepsgroepen.

Er zijn verschillende mogelijkheden voor psychologische ondersteuning in de regio. Zo heb je naast de grote gekende spelers (psychiatrische ziekenhuizen en zelfstandige psychologen) initiatieven op gebied van psychologische ondersteuning en psychosociale begeleidingen die je over het ganse Waasland kan samen sprokkelen.

Enkele van deze initiatieven: Tejo, overkophuis, CLB's, krachtgericht Waas en Dender, initiatieven i.s.m. sociale huizen (bv. Beveren en Sint Niklaas hebben een samenwerking met CGG), Mobiele teams (langdurige zorg, acute zorg en aanklampende zorg), onthaalpunt CAW, psychiatrische ziekenhuizen, PAAZ en K-dienst algemene ziekenhuizen.

Bron: Netwerk GG ADS

3.4 Welzijn

3.4.1 ZORG VOOR OUDEREN

In vergelijking met het Vlaams Gewest heeft de ELZ Waasland ZW een iets kleiner aandeel 80-plussers per 100 mensen van 50 tot 59 jaar. Hierdoor is de **familiale zorgindex binnen ELZ Waasland iets lager, 41,0 ten opzichte van 43,7**, dan het gemiddelde in het Vlaamse gewest.

Deze trend zien we ook in de **toegekende zorgbudgetten voor zwaar zorgbehoevenden**. Hoewel zorgbudgetten leeftijdsonafhankelijk zijn, wordt het merendeel toegekend aan mensen ouder dan 65 jaar. 13.7% van de 65-plussers binnen ELZ Waasland ontvangt een zorgbudget, dit aandeel is in **ELZ Waasland ZW lager** dan gemiddeld in het **Vlaams Gewest**
Bron: rapport Provincie in cijfers- Eerstelijnszone Waasland Zuid - West

3.4.2 INDICATOREN ROND KWETSBAARHEID JONGEREN

Tabel 3: Risico kenmerken bij kinderen: kansarmoede index en vroegtijdige schoolverlaters

	Vroegtijdige schoolverlaters (2021)	↑ ↓	Kansarmoede index % (2020)	↑ ↓
Lokeren	11,4	↓	11,5	↓
Moerbeke	3,9	↓	3,7	↓
Sint-Niklaas	18,5	↑	23,1	↓
Temse	13,1	↓	11	↓
Waasmunster	8,5	↓	5,7	↑
Vlaams Gewest	5,3	↓	12,7	↓

Bron: Rijksregister provincies.incijfers.be

In Vlaanderen hebben zowel het aantal **vroegtijdige schoolverlaters** als de **kansarmoede index** voor kinderen tussen de 0 en 3 jaar over het algemeen een dalende trend. Opvallend is dat in de centrumstad **Sint-Niklaas** zowel de kansarmoede-index van Kind en gezin en de jongeren die vroegtijdig het onderwijs verlaten significant hoger zijn als het Vlaamse gemiddelde, maar ook hoger is in vergelijking met andere Vlaamse centrumsteden. Vroegtijdig schoolverlaten wordt sterk gelinkt aan de mogelijks opgelopen schoolse achterstand van de jongeren, een thuissituatie waar geen Nederlands wordt gesproken en het opleidingsniveau van de moeder. **Moerbeke en Waasmunster** scoren lager dan het Vlaamse gemiddelde voor landelijke gebieden, dat 7,7% bedraagt.

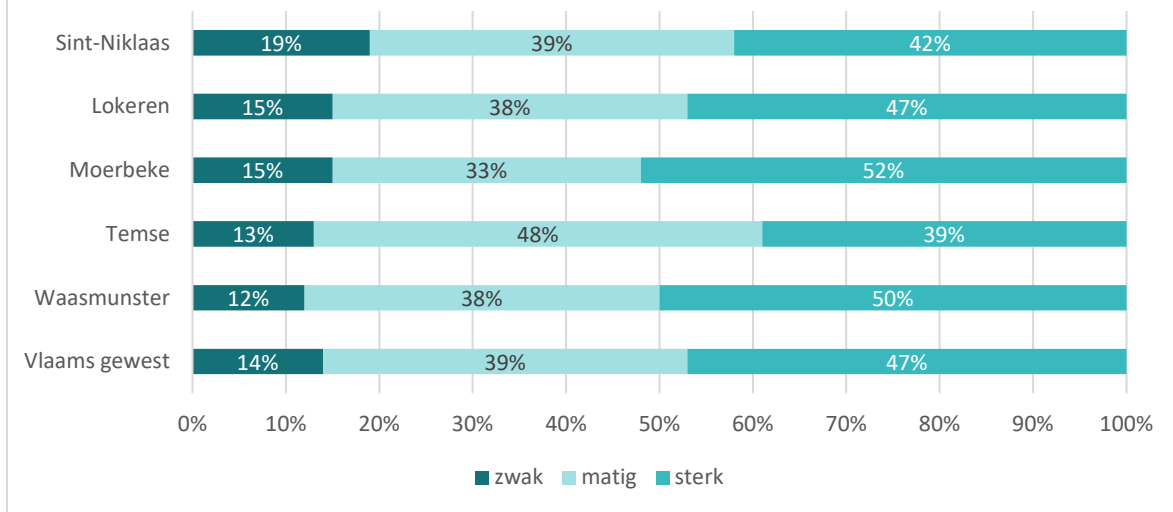
Bron: <https://www.opgroeien.be/cijfers-en-publicaties/kansarmoede/vlaams-gewest-en-provincie-geconsulteerd-08/08/2022>.

3.5 Buurten

3.5.1 SOCIAAL WEEFSEL IN DE BUURT

De mate van sterke van een **sociaal weefsel in** een buurt wordt aangegeven door de mate waarin bewoners het eens zijn met volgende uitspraken over hun buurt tijdens de burgerbevraging van het Agentschap Binnenlands Bestuur: mensen in mijn buurt zijn te vertrouwen, ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen, ik heb veel contact met de mensen in mijn buurt en mensen in mijn buurt willen hun burens helpen

Grafiek 7: Sociaal Weefsel in buurt ELZ Waasland ZW (2020)

Bron: Rijksregister provincies.incijfers.be

We zien dat de **sociale weefsels** in ELZ Waasland ZW gelijkaardige van structuur zijn als in andere delen van het Vlaamse gewest (46%). We zien hierbij grote **verschillen tussen de landelijkere gemeenten** (Waasmunster, Moerbeke) en de **meer verstedelijkte gebieden** (Temse, Sint-Niklaas).

4 Technologische ontwikkelingen

In **2021** had **46%** van de inwoners van het **Vlaamse Gewest** van 16 tot 74 jaar **niet de nodige digitale basisvaardigheden**: 37% heeft lage digitale vaardigheden en 8% heeft geen digitale vaardigheden of heeft geen internet gebruikt in de voorbije 3 maanden. De digitale vaardigheden nemen af met de leeftijd en toe met de scholingsgraad en het inkomen. Naar geslacht en geboorteland zijn er kleinere verschillen.

We zien dat de lokale besturen van de regio vanuit hun beleid en hun praktijken inzetten op **laag geletterde inwoners** en **digitalisering**. Zo zijn er in de regio uiteenlopende initiatieven opgezet inzake, meestal vanuit de bibliotheek. Bibliotheken functioneren hier als een sociale ruimte, als hefboom voor cultuur en inclusie.

Bron: enquête internetgebruik bij huishoudens, Statbel

5 Ecologische ontwikkelingen

Klimaat in de regio

Door de klimaatsveranderingen zal de **temperatuur** in **Vlaanderen** alleen maar verder toenemen, en dit zeker tijdens de zomermaanden. Hierdoor zal ook het gemiddeld aantal tropische dagen (de maximumtemperatuur gelijk is aan 30 °C of meer) en tropische nachten (de temperatuur niet beneden de 20 °C zakt) toenemen. De **hittestress** die dit teweegbrengt treedt vooral op in de bebouwde omgeving, minder in de landelijke omgeving. Bij de meting in 2018 werd in geen van de verschillende gemeenten van het werkingsgebied van ELZ Waasland ZW kwetsbare bewoners getroffen door hittestress. .

Kwetsbare bewoners voor hitte zijn ouderen, mensen met hart- en vaatziekten en ademhalingsproblemen en kinderen jonger dan 4 jaar. Echter zien we dit pijlsnel veranderen in de klimaatmodellen gemaakt voor **2030** voor de meer verstedelijkte gebieden van **Lokeren, Sint-Niklaas en Temse** naar percentages waar tussen de 34% en 52% van de kwetsbare bewoners wordt getroffen. In **Waasmunster en Moerbeke** voorspellen de modellen dat er in 2030 geen kwetsbare bewoners zullen getroffen worden door hittestress. Vanaf **2050** zullen alle kwetsbare bewoners in de regio getroffen worden door hittestress.

Bron: Klimaatportaal Vlaanderen

6 Politiek-juridische ontwikkelingen

Hieronder vindt u een zeer beknopte samenvatting van onderwerpen die terugkomen in verschillende meerjarenplannen 2020 - 2025 van de lokale besturen van regio ELZ Waasland ZW.

De lokale besturen werken in ELZ Waasland ZW sterk samen met elkaar en met andere partners (ELZ, GBO, thuiszorgdiensten,...). De dienstverlening van de lokale besturen zal digitaal verlopen in de toekomst, maar met extra investering naar klantgerichtheid naar alle burgers toe. Inzetten op burgerparticipatie is een belangrijk item, en ook jongeren en kwetsbare gezinnen krijgen in de meerjarenplannen extra aandacht.

Verder wordt er ook aandacht besteed aan betaalbare kwaliteitsvolle woningen en voldoende toegankelijke sport en vrijetijdsbesteding. Goede wandel – en fietspaden om beweging te stimuleren is zeer belangrijk doorheen de ganse regio. Daarnaast wil men ook de sociale cohesie binnen buurten vergroten door deze veilig en aantrekkelijk te maken op basis van een duurzame ruimtelijke ordening.

7. Besluit

Uit de omgevingsanalyse kan er vastgesteld worden dat de Sint-Niklaas, Lokeren en Temse eerder te kampen hebben met grootstedelijke uitdagingen ten opzichte van het meer landelijke Waasmunster en Moerbeke. We zien dit duidelijk terugkomen in verschillende trends. Zo is de bevolkingsdichtheid, aantal huishoudens met beperkte financiële middelen, vroegtijdige schoolverlaters, kansarmoede index en personen met het een niet EU-herkomst beduidend hoger. Bijkomend is er een hoger risico dat in deze regio's kwetsbare bewoners in de toekomst getroffen worden door hittestress.

Indicatoren voor gezondheidstoestand, preventieve gezondheidszorg en zorgaanbod situeren zich over het algemeen rond de Vlaamse gemiddelden. Bijzondere aandacht moet gevestigd worden de grote huisartsentekorten die impact hebben op lage tevredenheid over gezondheidszorg. Voornamelijk in Moerbeke is dit op heden al zichtbaar.

Verder blijkt ook dat de verschillende lokale besturen en andere partners vlot samenwerken met elkaar en sterke resultaten behalen in regionale initiatieven, waar ze ondanks digitalisering ook inzetten op het bereiken van kwetsbare doelgroepen.

8. Begrippenlijst

Groene druk

De groene druk geeft aan hoeveel kinderen en jongeren er onderhouden moeten worden door de bevolking op beroepsactieve leeftijd.

Huidige nationaliteit

Om de diversiteit binnen een gemeente te bekijken, hanteren we 2 cijfers: huidige nationaliteit en herkomst. De huidige nationaliteit geeft de nationaliteit op de referentiedatum (hier 1/1/2021).

Herkomst

De herkomst kijkt verder en houdt ook rekening met de nationaliteit bij geboorte van de ouders. Als voor een bepaalde persoon minstens één van de ouders bij hun geboorte een andere nationaliteit had, krijgt hij of zij die herkomst. Indien zowel vader als moeder een niet-Belgische geboortenationaliteit hebben (die bovendien van elkaar verschilt), dan wordt als herkomst de geboorte nationaliteit van de moeder overgenomen.

De werkende bevolking

omvat de loontrekkenden met één of meer jobs in loondienst(zowel in de private- als in de overheidssector), de zelfstandigen en de helpers. Een helper staat een zelfstandige bij in de uitoefening van diens beroep zonder hiervoor door een arbeidsovereenkomst verbonden te zijn.

De werkzoekenden

zijn degenen met een werkloosheidsuitkering of een overbruggingsuitkering.

De niet-beroepsactieve groep

wordt gedefinieerd als het deel van de bevolking dat zich niet aanbiedt op de arbeidsmarkt, maar wel een uitkering krijgt vanuit de Belgische sociale zekerheid, bijvoorbeeld kinderbijslag, loopbaanonderbrekingsvergoeding, pensioen, leefloon of financiële hulp, tegemoetkoming aan personen met een handicap.

Anderen (beroepsactiviteit)

Dit is een zeer diverse groep van personen die geen directe link hebben met de Belgische sociale zekerheid, bijvoorbeeld grensarbeiders, personen die in België werken voor een organisatie/onderneming die niet bijdrage plichtig is aan de Belgische sociale zekerheid, huishoudpersoneel dat niet is aangegeven bij de RSZ, maar ook huisvrouwen/huismannen, kinderen die niet gekend zijn bij de diensten voorkinderbijslag, geschorste werkzoekenden, ouderen van wie de partner het gezinspensioen ontvangt,...Deze groep anderen bevat zowel niet-beroepsactieven (vb. huismannen en -vrouwen), als werkenden (vb. werknemers bij de Europese instellingen). Lokaal dient men er rekening mee te houden dat de samenstelling van deze restgroep erg kan verschillen.

Statuut chronisch zieken

Dankzij het statuut van persoon met een chronische aandoening ("statuut chronische aandoening") zal u automatisch voordelen genieten, zoals de derdebetalersregeling of een vermindering van het grensbedrag van uw persoonlijke aandelen (delen die u betaalt, remgelden genoemd) in het kader van de maximumfactuur. Het statuut wordt automatisch toegekend in bepaalde gevallen, of op basis van een medisch getuigschrift dat aan het ziekenfonds moet worden bezorgd.

<https://www.inami.fgov.be/nl/themas/kost-terugbetaling/ziekten/chronische-ziekten/Paginas/statuut-persoon-chronische-aandoening-toegang-zorgen.aspx>

Personen met een herkende handicap

Criteria voor herkenning door Vlaams agentschap VAPH

- ofwel een erkenning bij verlies van verdienvermogen tot een derde of minder dan wat een invalidepersoon op de gewone arbeidsmarkt kan verdienen,
- ofwel een erkenning bij minstens 7 punten op de schaal van zelfredzaamheid

'BEL-score':

wordt door de diensten gezinszorg gehanteerd als maat voor zorgbehoefendheid van ouderen in de thuissituatie. Een score van 35 of meer wordt beschouwd als zwaar zorgbehoevend.

De **familiale zorgindex**

geeft de verhouding weer van de hoogbejaarden (80 jaar of ouder) op de 50 tot 59-jarigen. Het is een aanduiding van hoeveel hoogbejaarden er zijn in verhouding tot de bevolking die er normaliter zorg moet dragen. Deze maat wordt vaak gebruikt om in te schatten hoe groot de groep potentiële mantelzorgers is. Hoe hoger de waarde, hoe meer 80-plussers er zijn per 50-59-jarige.

De **verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering**

maakt de gezondheidszorg goedkoper voor personen met een laag inkomen. Omdat de tegemoetkoming voor verschillende groepen automatisch verkregen wordt, is het aantal rechthebbenden op deze tegemoetkoming, en de personen die daarvan ten laste vallen, dus een goede indicator om een inschatting te maken van de groep met een laag inkomen. Bij de oudere bevolking is dit minder het geval omdat het netto belastbaar inkomen bij 65-plussers niet altijd goed overeenkomt met het reëel beschikbaar inkomen (er wordt geen rekening gehouden met aanvullende pensioenen, roerende inkomsten en het kadastraal inkomen). Voor de oudere leeftijdsgroep tonen we hier de **inkomensgarantie voor ouderen** (IGO), een uitkering die toegekend wordt aan 65-plussers die niet over voldoende financiële middelen beschikken

Een zorgbudget

is een maandelijkse tegemoetkoming voor mensen die veel zorg nodig hebben, zoals mensen met ernstige gezondheidsproblemen of een handicap.

We bespreken 2 soorten:

- Het **zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden** (vroeger de zorgverzekering) voor personen die veel zorg nodig hebben, zoals ouderen die in een woonzorgcentrum verblijven (zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de residentiële zorg) of mensen die thuis veel ondersteuning nodig hebben (zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de mantel- en thuiszorg).
- Het **zorgbudget voor ouderen met een zorgnood** (vroeger de Tegemoetkoming Hulp aan Bejaarden of THAB) is een financiële tegemoetkoming voor ouderen (vanaf 65 jaar) die moeilijkheden ondervinden bij het uitvoeren van dagelijkse taken. De tegemoetkoming is bedoeld om de kosten ten gevolge van de zorg te vergoeden. Ze wordt enkel toegekend aan personen met een beperkt inkomen

De kansarmoede-index van Kind en Gezin

is een inschatting van het aandeel kinderen van 0 tot 3 jaar dat opgroeit in een kansarm gezin, over een gemiddelde periode van drie jaar. Een gezin moet op minstens 3 van volgende criteria scoren, om als kansarm te worden beschouwd: het maandinkomen van een gezin, arbeidssituatie van de ouders, opleiding van de ouders, huisvesting, ontwikkeling van de kinderen en de gezondheid.